

INT/242

"Ekonomická dynamika"

Schopnost malých a středních podniků a podniků sociální ekonomie přizpůsobit se změnám kladeným ekonomickou dynamikou".

Evropská komise si na EHSV vyžádala toto předběžné stanovisko, neboť považuje roli malých a středních podniků a podniků sociální ekonomie za zvláště důležitou z hlediska lisabonské strategie a navrhuje rozvinout prvky, na základě kterých by bylo možné stanovit pro tyto aktéry potřebný normativní a podpůrný rámec.

Malé a střední podniky, termín zahrnující rovněž mikropodniky, jež mají své vlastní zvláštnosti, představují podniky odpovídající přesným číselným kritériím, definovaným Evropskou komisí následujícím způsobem

Kategorie podniku	Počet pracovníků	Obrat	nebo	Bilanční objem
Střední podnik	< 250	≤ € 50 miliónů		≤ € 43 miliónů
Malý podnik	< 50	≤ € 10 miliónů		≤ € 10 miliónů
Mikropodnik	< 10	≤ € 2 miliónů		≤ € 2 miliónů

Podniky sociální ekonomie patří do celku rozděleného do čtyř skupin: družstva, vzájemné pojišťovací spolky, sdružení a nadace. Tyto podniky jsou charakteristické tím, že proti maximalizaci zisku upřednostňují sociální cíl, což často znamená propojení s územním celkem a místním rozvojem. Jejich základními hodnotami jsou: solidarita, sociální soudržnost, občanská odpovědnost, demokratické řízení, účast, autonomie.

Dalšími společnými znaky jsou nízká hladina vnějších investic, blízkost mezi vlastníky-akcionáři a úzká vazba na místní prostředí.

Evropské instituce stanovily pro politiky týkající se malých a středních podniků normativní rámec. Až do roku 2005 existuje základní závazné opatření platné pro MSP jako takové: rozhodnutí Rady 2000/819/ES o víceletém programu na období 2001-2005 pro podniky a podnikání, a zvláště pak pro

malé a střední podniky. Tento program, který se rovněž používá na podporu realizace cílů stanovených Evropskou chartou pro malé podniky, si klade následující cíle:

- **posílit růst a konkurenceschopnost podniků;**
- **podporovat podnikání;**
- **zjednodušit správní a právní předpisy platné pro podniky;**
- **zlepšit finanční prostředí podniků;**
- **zjednodušit přístup podniků k podpůrným službám, programům a sítím Společenství.**

Typologie správných postupů :

Vytváření a zachování pracovních míst nastartováním a restrukturalizací podniků.

Zkušenosti s PSE v různých zemích EU se snaží dokázat, že systémy financování určené zaměstnancům, jež ztratí svou práci, jako pomoc při novém rozjždění jejich podniku v krizi nebo při zakládání podniku nového, mohou v kombinaci s dostatečnou podporou nejen vytvářet či zachraňovat pracovní místa a vytvářet a udržovat hospodářské aktivity, nýbrž zároveň umožňují státu nebo jiným finančníkům získat zpět v relativně krátké době veškeré poskytnuté finanční prostředky.

Systémy a seskupení („clusters“) podniků za účelem rozvoje, inovace a konkurenceschopnosti. Podniky sociální ekonomie vytvořily regionální seskupení, které se dále řadí do horizontálních nebo paritních systémů či skupin, zvláště pak v severní Itálii, španělském Baskicku, které z těchto podniků (většina malých a středních) činí jednoho z vůdčích hospodářských aktérů v příslušných regionech a vytváří centra technologické a manažerské inovace .

Spojení zdrojů za účelem dosažení úspor z rozsahu. V některých evropských zemích se podstatná část konvenčních malých a středních podniků určitých odvětví, včetně mikropodniků a osob samostatně výdělečně činných, (jako maloobchodníci v Itálii, kadeřníci a řezníci ve Francii, lékárníci v Německu), organizuje do seskupení, většinou ve formě družstev za účelem spojení nákupů, odbytu nebo služeb. Každý malý a střední podnik zůstává zcela nezávislý, může tedy zvyšovat svoji konkurenceschopnost, ponechat si a rozšířit svůj trh, vyhnout se subdodavatelství a zprostředkovatelství a dosáhnout úspor z rozsahu. Pro celky územní samosprávy je tento systém zárukou zachování pracovních míst a místního rozvoje .

Přístup k financování a snížení rizik. Vzájemné ručení otvírá přístup k úvěrům malých a středním podnikům, včetně mikropodniků a osob samostatně výdělečně činných, které nemají dostatečné záruky. Společnost vzájemného ručení (často ve formě vzájemné pojišťovací společnosti) má za cíl být ručitelem ve výhradní prospěch věřitele. V případě nesplacení nese společnost konečné finanční zatížení tím, že částku odečte ze záručního fondu vytvořeného společníky, jimiž jsou malé a střední podniky. Společné fondy mezi podniky sociální ekonomie byly využívány při projektech týkajících se zakládání, transformace nebo rozvoje podniku, aby bylo možné získat bankovní úvěr prostřednictvím vytvoření pro banku důvěryhodného prvku .

Služby celku územní samosprávy. Podniky sociální ekonomie jsou pokládány za důležitý faktor v oblasti sociálních, zdravotních, vzdělávacích a kulturních služeb, zvláště pak v rámci privatizací, neboť v sobě pojí podnikatelský duch a veřejný zájem, který představuje základ těchto služeb. Tímto způsobem bylo prokázáno, že tyto podniky často poskytují kvalitnější služby a za nižší cenu v porovnání s tím, jaké poskytoval stát. V některých případech jsou tyto služby předmětem místních veřejno-soukromých partnerství mezi podniky sociální ekonomie a místními vládami. Tato partnerství se týkají veřejně prospěšných služeb, jako jsou úřady práce, pečovatelská střediska, domácí pečovatelské služby, atd.

Zvláštní doporučení:

EHSV navrhuje vytvoření **Evropské agentury pro sledování podniků sociální ekonomie**, která by prováděla výzkum nejen podniků sociální ekonomie jako takových, ale i stávající a potenciální interakce mezi MSP a PSE a jejího významu z hlediska hospodářského rozvoje MSP a PSE a dále z hlediska rozvoje sociální odpovědnosti podniků a boje proti sociálnímu vyloučení. Tato agentura by byla podporována Evropskou komisí a vládami 25 členských států EU. Zahrnovala by organizace PSE a dále univerzitní výzkumná střediska pro sledování PSE. Spolupracovala by s Evropskou agenturou pro sledování malých a středních podniků.

EHSV dále navrhuje zahájení tříletého výzkumu, který by se soustředil na správné postupy zahrnující systémy PSE, jež přímo rozvíjejí malé a střední podniky nebo jejichž model nabízí potenciál pro rozvoj malých a středních podniků

EHSV bude dohlížet na řádný průběh výzkumu prováděného Agenturou pro sledování podniků sociální ekonomie a po tříletém období provede hodnocení jeho závěrů a prostuduje jejich možný dopad na politiky Evropského společenství dotýkající se MSP a PSE.

EHSV žádá Komisi, aby podnikům sociální ekonomie zajistila možnost řádným způsobem se účastnit nového víceletého programu pro podnikání na období 2006-2010 a aby podpořila iniciativy týkající se interakce mezi MSP a PSE, zvláště pak využití PSE při spolupráci mezi malými a středními podniky.

EHSV dále žádá, aby podíl účasti MSP a PSE na programech EU pro přístup k výzkumu, inovaci a světovým trhům byl zařazen mezi hlavní evropské politické priority.

EHSV se domnívá, že by měla být zachována důležitost projektů ve prospěch MSP v rámci strukturálních fondů a že by měl být navýšen význam projektů ve prospěch PSE a interakce mezi PSE a MSP, a to především tehdy, podporují-li tyto projekty vytváření nových pracovních míst a rozvoj venkova.

Zlepšení sociálního dialogu na nadnárodní, národní a komunitární úrovni

V několika zemích EU, především pak v některých nových zemích, nejsou MSP dostatečně zastoupeny v národních instancích sociálního dialogu. EHSV se domnívá, že by měly být zastoupeny více, a to nejen z obavy o účinnost veřejných politik na podporu a regulaci těchto podniků.

Ve většině zemí EU a také na úrovni Společenství nejsou podniky sociální ekonomie v sociálním dialogu nijak zastoupeny. EHSV navrhuje, aby si organizace zastupující PSE, jak na úrovni Společenství, tak i na úrovni jednotlivých států EU, vytvořily a dále posílily svoji strukturu a byly začleněny do sociálního dialogu jak na úrovni Společenství, tak i na úrovni členských států. Postoj těchto organizací by měl být více zohledněn při zpracování norem týkajících se podniků .

V příloze materiálu jsou uvedeny příklady správných postupů . Na základě sekcí schváleného pozměnovacího návrhu - viz příloha- je zde uveden i příklad SČMVD.

Zapsala: JUDr. Marie Zvolská

V Praze dne 7.10.2004